

VIJF EN TWINTIG JAAR KERKZAAL

VEERTIG JAAR ONDERWEG

een wijkgemeente onderweg - wijk 5 van de hervormde gemeente Zwolle

onder redactie van Bob Erdsieck en Wil van der Maden

Kerkdienst in de cantine van Philips

En het Woord des Heren wies en verbreidde zich. (Zo lezen wij in Handelingen 12 : 24).

Deze tekst komt wij mededeling ki uitbreiding van sten. Vanaf 3 Juni tine van Philips e door de Directie e voorwaarden daa gesteld, dienen al komst voor de ger

Kerkeraad en de gelegenheid als te zijn in een nieu van Zwolle, met grepen. Wij mener geeling gemeente-

en een belangrijke ken voor de stichting van een nieuw kerkelijk centrum in dit deel van de stad. In de Cantine zullen overwegend de 3 predikanten van de wijkgemeente Diezerpoort voorgaan. De Wijkkerke raad denkt bij de vraag, welk deel vo de gemeente in de Cantinediensten wacht wordt, allereerst aan de king van de Meppelerstraatve geving. Daarnaast zullen zaal aan de Ceintuurbe worden als de eerste naar het bezit van

KERKZAAL SOPHIA

Dieze Oost

Wipstrik/Indische buurt e.o.
(Hervormde Wijkgemeente 5)

Predikant: ds. J. Woltinge, Bredero-
straat 30, 8023 AT, tel. 4535252.

Luisteruur: op woensdag van 18.45
tot 19.15 uur.

Scriba: mevr. W. v.d. Maden-v.d. Berg.
Drecht 4, 8032 CJ, tel. 453 34 29.
Wijkgiro 1158271: L.n.v. Penningm.
Wijk V Herv. Gem.

De gemeenteleden uit het over-
rige deel van de Diezerpoort-gemeente
in kerkgang in deze
ewennen.

De Kerkeraad van de
ric, onderhoudende
anvangsuren vastge-
10 voormiddag en 19
spreekt de hoop uit
v de weg naar
gaan en het
aannemen
de ware
assende
Evangelium

Die verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

De verbouwing is dringend
nodig. Eindelijk kan het So-
phia Ziekenhuis er het aantal
'bedden' (in de praktijk: cou-
veuses) vergroten. Straks is er
op de nieuwe afdeling neona-
tologie ruimte voor 21 (te)
vroeg geboren baby's.

HERVORMDE WIJKGEMEENTE 5 in ZWOLLE VIJFENTWINTIG JAAR KERKZAAL (1972-1997) EN VEERTIG JAAR ONDERWEG (1957-1997)

onder redactie van: J. Erdsieck en W. van der Maden-van den Berg

Bladzijde

Inhoudsopgave	3
Voorwoord	4
Voorspel	5
De wijkgedachte	6
Op zoek naar een kerk	6
De Kerkzaal	12
met herinneringen van ds. Leerink	
Toch niet helemaal een eigen huis	14
De predikanten	15
De twee bruggen	15
De enige huwelijksinzegening	16
De cantorij	17
Herinneringen van gemeenteleden	18
Herinneringen van een predikantsvrouw	
Een nostalgisch gesprek met een echte Wipstriker	
In gesprek met de huidige scriba	
Veranderingen in de Gereformeerde wereld	25
De oecumenische gedachte in wijk 5	
Literatuurlijst	27

Vooraf:

Met veel plezier hebben we gewerkt aan het boekje, dat u thans in handen hebt.

We pretenderen niet een honderd procent historisch juist naslagwerkje te hebben samengesteld. Wel hopen we, dat datgene wat in dit boekje geschreven is, enigszins een indruk mag geven hoe er in wijkgemeente 5 getracht werd en wordt gemeente van Jezus Christus te zijn. Om geen afbreuk te doen aan hetgeen diverse mensen vermeldenswaard vonden, zult u het voor lief moeten nemen, dat sommige feiten/ervaringen herhaald worden. **De redactie.**

Voorplaat: voor de aanvang van de dienst

bron: "Wil 't bezoek nu afscheid nemen" blz.113

Voorwoord

Een boekje over 25 jaar KERKZAAL, terwijl het samengaan met de gereformeerde Oosterkerk voor de deur staat. Een beetje vreemd misschien. Of toch niet! Want 25 jaar KERKZAAL heeft een stukje geschiedenis opgeleverd dat ons, wijkgemeente 5, dierbaar is geworden. Zozeer dat we zelfs denken hiermee een positieve inbreng te kunnen leveren aan het oecumenisch proces van "Samen op Weg".

25 jaar KERKZAAL dus. Er zijn gemeenteleden die al die 25 jaar hebben meegemaakt! Anderen zijn later "aangeschoven". En zij allen hebben in meerdere of mindere mate iets ervaren van het bijzondere in en om de Kerkzaal.

De Kerkzaal werd een begrip! Het werd een bijzondere plaats van ontmoetingen, een bijzondere plaats van verbondenheid. Het werd een *bijzondere plaats*! Over het eigene daarvan zult u in dit boekje kunnen lezen.

Er zijn ook gemeenteleden die zich niet thuis hebben kunnen voelen in de Kerkzaal; we zeggen het maar in alle openheid, omdat we er ook best begrip voor kunnen opbrengen. Sommigen vinden het "geen kerk"; anderen hebben ervaringen met het bijbehorende ziekenhuis, waardoor bezoek aan de Kerkzaal vooral als pijnlijk en zwaar ervaren werd. Hier, direct (!), spreken wij de hoop uit, dat zij ondanks alles zich verbonden zullen blijven voelen met wijkgemeente 5!

25 jaar KERKZAAL dus. Er is betrokkenheid gegroeid en gebleven. De "problemen" die "gegeven" zijn met een Kerkzaal in het ziekenhuis zijn voor iedereen herkenbaar:

- . de moeilijk vindbare ingangen werden en worden voor lief genomen
 - . de gang langs de keuken onderga je elke keer maar weer
 - . net zoals het geroezemoes soms van het restaurant "ernaast"
 - . en dan "treed je binnen" in de sfeer van de Kerkzaal en kun je er iets van rust en intimiteit ervaren, alsmede een open dak naar de hemel.
- Want in de loop der jaren hebben mensen ervaren dat de Kerkzaal een plek kan zijn waar je tot rust kunt komen.

J. Woltinge

VOORSPEL

We kunnen het ons haast niet meer voorstellen, maar tot en met 1945 was er in Zwolle maar één hervormde gemeente en één kerkenraad voor de hele stad, die toen nog 50.000 inwoners telde, en waarvan bijna 45% zich tot die gemeente rekende. Zeker, er waren wel groepen, die onderling een hecht verband vormden; dit had niets te maken met de wijk waarin men woonde, maar alles met de geestelijke richting: van zeer vrijzinnig tot goed orthodox kon men terecht bij zes predikanten, die overal in de stad hun "klanten" kenden. En hun aanhang volgde hen getrouw naar een van de vier kerken waar zij bij toerbeurt predikten.

Er waren drie factoren die hierin verandering brachten: in de oorlogstijd had men beseft, dat die gescheidenheid, al was het op een vriendelijke manier, niet paste in een Christelijke gemeenschap. Ten tweede zag men dat de stad groeide en de kerk niet meer bestuurd kon worden door een log lichaam zoals de kerkenraad toen nog was. En ten slotte was er de nieuwe kerkorde, die eind 1950 door de generale synode was aangenomen. Deze kerkorde bepaalde, dat er slechts sprake zou kunnen zijn van één (wijk)gemeente met één predikant.

Dit betekende, dat Zwolle opgedeeld zou worden in minstens tien wijkgemeenten, waarvan er enkele nog vacant zouden blijven totdat de financiën ervoor verzekerd waren. Men noemt dit wel eens de "dorpserkerkfilosofie", waarbij het ideaal was, dat er in een geografische wijk slechts één kerk met een pastorie en een wijkcentrum als middelpunt zouden zijn. Een "dorp" waar iedereen iedereen kende en waar men met elkaar omging, ongeacht de geestelijke ligging. Van 1952 tot 1956 werd Zwolle voorlopig verdeeld in drie wijken, waarbij elke wijk nog een rechtzinnige en vrijzinnige predikant had. Voor de

Diezerpoort waren dit respectievelijk ds. G. Korevaar en dr. P. Jonges (later opgevolgd door ds. F. Bobeldijk). Maar in 1957 was het dan zo ver en werd wijkgemeente 5 op de kaart van Zwolle ingetekend met als voorlopig onderkomen de kantine van de Philipsfabrieken aan de Ceintuurbaan. Dit kon op voordelige wijze gerealiseerd worden doordat de nieuw ontstane Vrijgemaakte Gereformeerde kerk ook onderdak zocht en eveneens, op een ander tijdstip, daar haar diensten kon houden. Als geboortedatum van de wijkgemeente nemen we 21 juni 1957, dus nu juist veertig jaar geleden. Er is dan voor het eerst in "Hervormd Zwolle" sprake van wijkgemeente 5 met als predikant ds. L.A. Snijders, bijgestaan door de eerste scriba de heer Ir. R.J. de Wit.

Een berichtje uit "Hervormd Zwolle"

DE WIJKGEDACHTE

De nieuwe kerkenraad moest dus gestalte geven aan de wijkgedachte en we merken vooral aan de wijkberichten dat daar behoorlijk op gehamerd werd. Aan "wijkperforatie", zoals we die nu kennen, werd nog lang niet gedacht. Dopen, belijdenis doen, ambtsdrager worden en trouwen deed je alleen in je eigen wijk en bij je eigen wijkpredikant, ongeacht zijn "ligging".

Voor de vrijzinnigen in de wijk betekende dit dus dat zij niet meer bij ds. Bobeldijk, die naar Dieze-West (wijk 3) was verhuisd, terecht konden.

Al direct waren er toch handicaps die veroorzaakten dat die wijkgedachte niet zo spoedig kon opbloeien als men gehoopt had. De Philipskantine mocht een goede accommodatie zijn, de ligging was aan de rand van de wijk en ze had toch niet het aanzien van een kerk.

Een wijkgebouw was er evenmin. Wel functioneerde het gebouwtje "De Nieuwe Ster" in de Berkumstraat (thans een meubelopslagplaats) als zodanig, maar dit was van de vroegere evangelisatie, die van oudsher toch andere mensen getrokken had dan de bewoners van de Wipstrikerallee en omstreken. Die gingen er hoogstens heen om daar leiding te geven aan een of andere activiteit. De in gebruik neming van "De Brug" in 1956, waaraan we een apart stukje hebben gewijd, was in ieder geval al een duidelijke verbetering.

En dan de wijk zelf. Op de kaart kan men duidelijke lijnen trekken aan de hand van het aantal lidmaten en bepaalde begrenzingsen, maar niet altijd lopen die congruent met de gevoelens van de wijkbewoners. Lees er vooral het gesprek met Bert Stegeman maar op na, dat we elders in dit boekje hebben opgenomen. In sociaal opzicht was en is de wijk een lappendeken, later nog bonter geworden door herindelingen.

OP ZOEK NAAR EEN KERK

De start van de gemeente was dus in de Philipskantine. Op dat tijdstip was dat de beste keuze, die ook betaalbaar was. Maar van het begin af aan was het de bedoeling, dat de wijk toch ooit eens een echte kerk zou krijgen, zoals er al een in Assendorp stond en later in Holtenbroek en de Aalanden gerealiseerd werd. Er kwam weliswaar een bouwcommissie, die een bouwfonds in het leven riep, maar uiteindelijk bleek men te laat te zijn t.a.v. beschikbare en geschikte bouwruimte. Bovendien was er geen financiële ruimte bij de kerkvoogdij. Deze had andere prioriteiten in de groeiende stad en reeds na enkele jaren (in 1965) kwam de noodzaak om de kantine te verlaten. De Vrijgemaakte Gereformeerde kerk kreeg een eigen onderkomen en het gebruik voor de hervormde gemeente werd daardoor duurder. De Oosterkerk kwam in zicht (ja toen al!). Uiteraard niet in een "Samen op Weg-proces", zover was men toen nog niet, maar gewoon als medegebruiker van het gebouw.

Voordat de beslissing werd genomen wilde men toch eerst de gemeenteleden raadplegen. De aloude hervormde regentensfeer was gelukkig in die jaren al verdwenen.

Het was verrassend, dat veel gemeenteleden de Oosterkerk van binnen al bleken te kennen. En hoewel deze kerk, zeker voor de verbouwing, een typisch gereformeerde inrichting had, koos toch 67% voor de kerk en 28% voor de kantine. Vijf procent van de 192 stemmen had geen voorkeur. Het aantal responsies geeft meteen aan hoeveel regelmatige kerkgangers de diensten toen trokken. Het werd dus de Oosterkerk. De aangepaste tijd (10.45 u.) was geen overwegend bezwaar, want dat was men in de kantine ook al gewend. En ds. Schipper verzekerde dat de diensten niet langer dan een uur zouden duren, zodat het zondagse kopje koffie er niet bij inschoot. De vooruitgang was tenminste dat men in een echte kerk was, die wat meer in de bewoonde wereld stond.

Toch werd in september 1968 besloten eenmaal per maand uit te wijken naar de kantine "De Werkplaats" aan de Ceintuurbaan. Daar kon de dienst om 10.00 uur beginnen en was er gelegenheid voor koffiedrinken en napraten. Gaandeweg veranderde het karakter en werden het themadiensten met discussie. Toen echter ook mensen uit andere kerken naar de diensten toekwamen, nam de toenmalige Raad van Kerken Zwolle de medeverantwoordelijkheid voor de diensten over. Intussen bleef wijkgemeente 5 streven naar een eigen plek voor haar kerkdiensten.

De Oosterkerk

Deze kerk is in 1888 ingewijd en in gebruik genomen door een groep lidmaten die in 1887 uit de hervormde gemeente was gezet, omdat zij door middel van een kunstgreep het bestuur van deze gemeente in handen poogde te krijgen. Ze noemden zich de Neder-Duits Gereformeerde Kerk (in de wandeling ook wel de dolerenden genoemd, omdat zij zich beklagden over hun uitzetting uit de hervormde kerk). De bouw was mogelijk gemaakt door de heer L.C. Cnopius, die zelf bijna de volle hypotheek verstrekke. De bouwstijl is typisch die van een z.g. doleantiekerk. De preekstoel staat centraal en om zoveel mogelijk mensen een plaats te verstrekken bouwde men de gaanderijen. Daardoor moet de preekstoel ook vrij hoog zijn met als gevolg dat een dienst vanaf het liturgisch centrum niet goed mogelijk is. Met de samenvoeging van de Chr. afgescheiden gemeente (uit 1835) kwam de kerk in eigendom bij de huidige gereformeerde kerk, die juist dit jaar haar 100-jarig bestaan gedenkt. Enkele jaren geleden is de kerk gerestaureerd en enigszins aangepast aan de nieuwere liturgische inzichten. Het gebouw staat als typische doleantiekerk op de monumentenlijst.

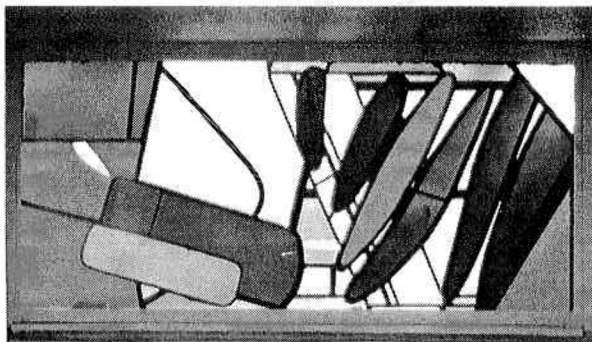
Toen ds. Schipper in 1970 vertrok kostte het heel wat moeite om een opvolger te vinden in een wijk zonder eigen centrum. Het leverde enkele bedankjes op.

Ds. Van Es uit Den Haag nam het beroep aan, dat op hem uitgebracht werd. Hij kwam in 1971 en hij zou het zijn die vol energie aan de wijkopbouw begon.

In datzelfde jaar vermelden de notulen van een kerkenraadsvergadering toch overwegingen met betrekking tot een nieuw onderkomen voor de wekelijkse kerkdiensten en dan wordt in september 1971 voor het eerst gerept van de "kapel" in het in aanbouw zijnde ziekenhuis. In mei 1972 gaat de kerkenraad de "kapel" bezichtigen en na gesprekken met de directie van het ziekenhuis en met toestemming van het college van kerkvoogden wordt besloten bij wijze van proef enkele maanden de wijkkerkdiensten te gaan houden in de kerkzaal van het Sophia Ziekenhuis.

In "Hervormd Zwolle" van 16 juni 1972 schreef ds. Van Es:

Hebt u zaterdag jl. ook de kans aangegrepen om het nieuwe Sophia Ziekenhuis te bezichtigen? Zo ja, hebt u dan ook de nieuwe kerkzaal - tot verrassing in de wandelroute opgenomen - bezichtigd, die we op 6 augustus in gebruik hopen te nemen? Hebt u ook ontdekt, dat zich hier een schone en imponerende ruimte opendoet, niet gebroken door pilaren, die zich stellig zeer goed leent voor de kerkdiensten? Dat ruimte-effect was er nu vooral omdat de stoelen er nog niet in stonden. Maar wel de ranke avondmaalstafel en de preekstoel.

De veelkleurigheid van het raampje is hier niet goed te zien

Hoe je ook anders tegen deze zaal kon aankijken blijkt wel uit het verhaal van de ziekenhuispastor ds. J. Schuil (oktober 1988): "Veel valt hier niet te zien," vindt hij, "eigenlijk is het maar een saaie vlakke ruimte op de drie glas-in-lood raampjes aan de achterzijde na. Die zijn opvallend vrolijk en veelkleurig. Ze hebben geen duidelijke voorstelling, dat niet, maar daardoor blijft juist veel voor eigen interpretatie. Iedereen kan er in zien wat hij wil zien. En met z'n drieën vormen die ramen een eenheid die door de lichtinval goed tot z'n recht komt. Ik vergelijk al die kleuren wel eens met de veelkleurigheid van alle mensen waarmee ik te maken krijg. (...)

Die raampjes zijn voor mij een symbool voor veelkleurigheid en saamhorigheid als gave en opgave aan ons allen".

Het Sophia Ziekenhuis

Dit ziekenhuis dateert van 1884 en stond aan de Bagijnweide, de latere Rhijnvis Feithlaan. Het was van oorsprong een particulier initiatief en het zou worden gewijd aan de nagedachtenis van Koningin Sophia, de eerste vrouw van Koning Willem III. De inzameling voor dit doel bleef beneden de verwachtingen. Omdat er in diezelfde tijd ook van gemeentewege plannen waren voor de bouw van een ziekenhuis, besloot het comité de opbrengst aan de gemeente te schenken op voorwaarde dat het ziekenhuis de naam "Sophia" zou krijgen. Na lange aarzeling werd deze voorwaarde door de gemeente Zwolle aanvaard en op 1 oktober 1884 werd het gemeentelijke Sophia Ziekenhuis in gebruik genomen. In 1912, 1935 en 1954 vonden er behoorlijke uitbreidingen plaats, maar daarna was de koek op, zodat naar een andere lokatie moest worden omgezien.

Er gebeurde echter meer. Na de oorlog had zich in Zwolle n.l. een protestantse groepering gevormd, die een eigen ziekenhuis wilde oprichten. Deze "Stichting het Protestantse Ziekenhuis" (P.Z.) kreeg inderdaad in 1954 de principiële instemming van de minister met een plan voor een ziekenhuis van 225 bedden, maar met het dringende advies te proberen samen te gaan met het gemeentelijke ziekenhuis. Dit gebeurde inderdaad op 1 januari 1956. Het gemeentelijke Sophia Ziekenhuis werd omgedoopt in "Stichting Sophia Ziekenhuis". Uit die samenvloeiing kwam het plan voort om een kerkzaal in de noodzakelijke nieuwbouw aan de z.g. kindertjesweilanden te verwerklijken. Deze nieuwbouw kwam in 1972 gereed en op 15 juni van dat jaar werden de patiënten van de Rhijnvis Feithlaan naar de Dr. Van Heesweg overgebracht.

Men was dus voortvarend te werk gegaan, maar voordat de eerste dienst kon worden gehouden moest er wel veel werk verzet worden. Zoals we lazen waren er geen stoelen. Maar deze kwamen nog uit een oude erfenis van de wijk n.l. uit het lokaal aan de Berkumstraat, dat inmiddels in bezit was gekomen van de kerkvoogdij en verkocht was. Deze stoelen moesten echter telkens weer opgesteld en weggezet worden door een groep vrijwilligers. Ook waren er mensen nodig om de bezoekers wegwijs te maken.

Want zo vanzelfsprekend was de toegang nu niet te vinden. Het echtpaar Moraal nam de leiding op zich van een groep vrijwilligers. En die vrijwilligheid is tot op heden zo gebleven. De gemeente in de Sophiakerkzaal heeft nooit een kosten gekend alhoewel er best werk voor geweest zou zijn. Veel kosterswerkzaamheden worden ook verricht door de diakenen.

Er is voordat de diensten een aanvang namen behoorlijk gewikt en gewogen. Enkele kerkenraadsleden wandelden zelfs verschillende malen vanuit de wijk naar de Oosterkerk en het ziekenhuis om de afstand te ervaren.

Het voor en tegen werd ook met de directie van het ziekenhuis besproken. Uiteindelijk kwam men tot de overtuiging: we moeten het proberen. Het aanvangsuur in de Oosterkerk was toch wel erg laat, in het ziekenhuis was plaats voor een oppasdienst voor de kinderen, ontmoetingen met koffiedrinken behoorden tot de mogelijkheden en vooral de ruime kerkzaal bood vele kansen voor het experimenteren met andere liturgische vormen. Wel was er het bezwaar van trappen lopen, maar een lift voor hen die daar moeite mee hadden was aanwezig. Ook de kerkvoogdij stemde in met de veel hogere huur, omdat ze toch een gunstig effect verwachtte voor de opkomst en daarmee ook voor de financiën. Het was in ieder geval de moeite waard om een proef te nemen voor twee maanden. Zoals we nu weten is dit uitgelopen tot 25 jaar!

Niet alleen aan zitplaatsen en liturgische voorwerpen moest gedacht worden. Er kwam ook kinderspeelgoed binnen om de kleintjes bezig te houden tijdens de dienst.

In het wijkbericht van 11 augustus 1972 schreef ds. Van Es:

Wie er waren zullen het beamen: de eerste dienst op zondag 6 augustus in de kerkzaal van het Sophia Ziekenhuis is bijzonder feestelijk geweest! Wat een kostelijk gezicht was het de kerkzaal totaal met mensen bezet te zien. Die ruimte stemt je op zichzelf al blij door zijn vorm en aankleding. Ze blijkt bovendien - ondanks het ontbreken van een geluidsinstallatie - uitstekend van akoestiek te zijn zowel voor het spreken, het horen als voor het zingen.

Allerlei overwegingen in het moderamen en met de ziekenhuisofficials waren aan dit gebeuren vooraf gegaan (want er zijn 1001 dingen waaraan gedacht moest worden). En op vrijdag sjouwden een paar potige knapen de stoelen vanuit het kerkelijk bureau in de verhuisauto om ze daarna in het ziekenhuis weer uit te laden. Waarna de nieuwe ontvangstcommissie zaterdagmiddag de zaal "aankleedde". Een woord van grote dank aan hen allen. Dertig mensen gebruikten die zondag de lift. Die blijkt dus onmisbaar

Van die eerste zondag weet Mevr. Frederiks-van Ieperen zich nog te herinneren, dat Ds. Van Es vertelde over het zwervend bestaan dat wijkgemeente 5 had geleid: eerst in de kantine van Philips en daarna in de Oosterkerk. Hij was blij dat we nu een eigen ruimte hadden hoewel deze ook tijdelijk zou zijn, want het was niet echt een eigen onderkomen. Maar in dit opzicht moesten we ons maar spiegelen aan het Joodse volk, dat ons daarin was voorgegaan. Gods volk is een zwervend volk. We waren dus in goed gezelschap!

Ondanks het feit, dat er iedere zondag zoveel menskracht nodig was om alles goed te laten verlopen, bleken veel mensen bereid om bij toerbeurt een handje te helpen.

Geen wonder dat op zondag 22 oktober de gemeente met 225 stemmen voor en 10 tegen (er waren dus die zondag 235 kerkgangers!) besloot om de proef om te zetten in een vast besluit. "Zo hebben we dan definitief afscheid genomen van het gebouw waar onze wijkgemeente een aantal jaren gastvrijheid genoot: de gereformeerde Oosterkerk. "Aan de relaties met onze gereformeerde medechristenen bewaren we alleen maar goede herinneringen," schreef ds. Van Es in zijn wijkbericht.

Echter in een kerk moet je nooit "definitief" zeggen, want 25 jaar later vindt nu de terugkeer plaats in een toen ver weg lijkende situatie: een verenigde gemeente!

Het orgel

Een van de argumenten die tegen het gebruik van de Sophiakerkzaal werden ingebracht, was het ontbreken van een echt orgel. Men moest het toen doen met een piano, die voor de eerste maal bespeeld werd door Mevr. Frederiks, omdat de vaste organist zich nog niet zo thuis voelde op dat instrument. Daarna verving zij hem ook nog regelmatig, tot in 1977, dus na vijf jaar, er eindelijk een orgel kwam. Dit was geen initiatief van de hervormde gemeente, maar van de directie van het Sophia Ziekenhuis, omdat de kerkzaal ook gebruikt werd voor de patiëntendiensten in de namiddag. Het was een pijporgel, gebouwd door de firma Bernard Koch te Apeldoorn volgens het mechanische sleepladensysteem.

Het had uitstekende registratiemogelijkheden, hetgeen wel bleek uit het openingsconcert 16 mei door Chris van Bruggen uit Groningen. Henri Th. Timmerman, die muzikrecensent van de Zwolse courant was, vond "dat het orgel fraai was geïntoneerd, mild en toch met behoud van de draagkracht. Het orgel was gezet in een smaakvolle blanke eenvoudige orgelkast en is met zijn klavier en pedaal in de zorgvuldig gekozen dispositie ruimschoots voldoende voor de kerkdiensten en een kleine orgelbespeling".

Het is duidelijk dat de hervormde gemeente dankbaar gebruik heeft gemaakt van dit orgel.

De eerste maal dat er koffie werd gedronken na de dienst was ook een hele ervaring. Dit was tot dusver niet mogelijk geweest. Maar in de prachtige restauratiezaal was hiervoor ruim gelegenheid en het was zeer zinvol om elkaar op deze informele manier te ontmoeten. "Loop niet weg, maar drink met ons mee en schiet een ander eens aan. Je kunt nooit weten waar het goed voor is", vond ds. Van Es.

De nieuwe kerkzaal nodigde kennelijk uit tot wat meer aandacht voor liturgische zaken.

Zo brandden op 17 november 1972 voor het eerst kaarsen op de tafel. Er waren wel geen kandelaren beschikbaar, maar enkele kerkenraadsleden ontdekten dat de geldschaaltjes, die vroeger bij het avondmaal werden gebruikt ook hier heel goed voor konden dienen. Op 3 december kwam men in het bezit van "antependia" (kanselkleden). Deze werden verkregen door bemiddeling van de heer J.H. de Jonge en werden geschonken door mevrouw Prins van Wijngaarden uit Hattem, die ze zelf had gemaakt voor het gebouw van de Nederlandse Protestantenvond. Toen daar een nieuwe kerk kwam waren ze niet meer nodig. Deze kleden hebben dienst gedaan totdat ze versleten waren. In 1990 werden nieuwe antependia aangeschaft.

Herinneringen van ds. A.J. Leerink:

DE KERKZAAL

Kruispunt van kerk en wereld

De zomer van 1983 liep op z'n eind toen ik de intimiteit van de dorpskerk van Beesd, met z'n hoge mahoniehouten preekstoel waarop ook mijn illustere voorganger dr. Abraham Kuiper ruim een eeuw daarvoor gestaan had, verwisselde met de kerkzaal van het Sophia Ziekenhuis in Zwolle met zijn veel modernere interieur.

Het was een hele overgang. De dorpskerk had iets, ook al zat er niemand in. De kerkzaal kreeg iets als er stoelen geplaatst waren en de gemeente er samenkwam. De eerste jaren moesten die grotendeels elke zaterdagmiddag door leden van de ontvangstcommissie worden geplaatst en 's zondags na afloop van de diensten weer opgeruimd, omdat in de loop van de week de zaal door de patiënten van de toen aangrenzende PAAZ-afdeling gebruikt werd als sportzaal. Als het liturgische centrum weer was aangekleed en de kerkgangers hun plaats hadden ingenomen, kwam de kerkzaal tot leven en bleek het een plek van hartverwarmende betrokkenheid.

De zaal had z'n nadelen. De akoestiek was niet best, eeuwig zonde voor die schitterende cantorij. De temperatuur was soms om het af te leggen. Er waren gemeenteleden die er nooit kwamen, eenvoudigweg omdat ze het geen kerk vonden. Dat maakte me soms kwaad, vooral als bleek dat ze er nog nooit waren geweest. Er waren anderen die er niet toe konden komen om over de drempel te stappen vanwege het feit, dat het Sophia Ziekenhuis voor hen een beladen plek was, omdat ze er heel droevige herinneringen aan bewaarden. Daar kon ik heel goed inkomen.

De zaal had ook z'n voordelen. Allereerst al het feit, dat je als kerkgangers letterlijk met elkaar ópping. Je liep met elkaar de trap op, of je stond bij elkaar in de lift. Je praatte met elkaar in de garderobe, kortom je ontmoette elkaar onderweg, trok samen op, had contact met elkaar. Na afloop van de dienst was er vaak gelegenheid om met elkaar koffie te drinken in het personeelsrestaurant.

Schitterend toch! Goede bijruimten voor de kindervezorg en oppas. Napraten in de hal. Gezamenlijke afsluiting. Zeer gemeentevormend!

De zaal had nog een ander voordeel. Een kerkgebouw krijgt gauw iets van een stormvrij eiland in een wereld vol rumoer. Wel behaaglijk, maar ook gevaarlijk: even alle ellende vergeten, even de boel daarbuiten de boel laten. Het grote voordeel van de kerkzaal was, dat de wereld met al z'n ellende en verdriet zichtbaar en tastbaar aanwezig was. Je kon er gewoon niet omheen. De wereld in de kerk herinnerde ons er voortdurend aan, dat we de opdracht hebben kerk te zijn in de wereld.

In het voorjaar van 1984 kreeg de kerkenraad het verzoek of de patiënten in het ziekenhuis voor wie 's zondags afzonderlijke diensten werden gehouden, tijdens de zomervakantie de dienst van onze wijkgemeente konden bijwonen. Geen gemakkelijk verzoek, dat ook grondig overwogen werd. Hoe zouden de kerkgangers reageren als ziekenhuisbedden met allerlei apparatuur mede het beeld van de kerkzaal gingen bepalen? Zou iedereen die confrontatie aan kunnen of willen? Wie was verantwoordelijk als een patiënt plotseling onwel werd of hulp nodig had? Welke regels, welke voorwaarden moesten worden gehanteerd? Veel vragen en ook de nodige huiver. Het verzoek werd niettemin ingewilligd. De proef slaagde, zeker ook gelet op de reacties van de patiënten, zo goed, dat spoedig daarna het verzoek kwam, om de regeling definitief te maken. Dit gebeurde.

Gasten van allerlei pluimage, ook kerkelijk gezien, en uit allerlei plaatsen, namen vanaf dat moment deel aan onze vieringen. Die kregen er een geweldige uitstraling door.

Nooit zal ik de reacties vergeten bij mijn rondgang langs de bedden en rolstoelen aan het eind van de dienst, soms van mensen die jarenlang geen kerk van binnen hadden gezien en nu met tranen in de ogen vertelden hoe het gebeuren hen had geraakt. De Avondmaalsvieringen in de kerkzaal met bed- en andere patiënten als onderdeel van de grote kring zullen voor mij de ontroerendste en indrukwekkendste blijven die ik heb meegemaakt. Hun aanwezigheid verhoogde ook de intensiteit van de diensten. Het kyrië, de roep om ontferming vanwege de nood der wereld, kreeg daardoor een diepere ondertoon. Menigmaal dacht ik bij de voorbereidingen van mijn preken: "Dat kun jij als gezond mens makkelijk zeggen, maar hoe denk je dat dit overkomt bij die zieken?"

Nooit zal ik vergeten, hoe onze wijkgemeente "peetmoeder" was bij de doop van de kleine Menno Dijkstra uit Nijkerk, wiens leven aan een zijden draad hing en die het ziekenhuis niet mocht verlaten, omdat hij permanent in het oog gehouden moest worden. De ouders wilden toch graag, dat hij gedoopt zou worden. Een gebeurtenis, die op alle aanwezigen een diepe indruk maakte.

Zo kon het gebeuren, dat ik in de loop van de tijd tot mijn eigen verwondering steeds meer van die kerkzaal ben gaan houden. Die zaal heeft nog steeds, ook na mijn vertrek uit Zwolle in januari 1991, een warm plaatsje in mijn hart.

Telkens wanneer ik er, b.v. op doorreis naar onze (klein)kinderen in Leeuwarden, langs kom, zal ik niet nalaten om even opzij te kijken naar dat grote blauwe omrande raam. Voor mij zal het, ook als hij niet meer als plaats van samenkomst voor de wijkgemeente dienst doet, een onvergetelijke plek blijven.

A. J. Leerink

Patiënten in de dienst

Uit het verslag van de kerkenraad van 31 mei 1984 blijkt dat het toelaten van patiënten in de diensten heel wat voeten in de aarde heeft gehad. Voor een enkele maal was het nog tot daar aan toe, maar permanent? Er waren aarzelingen en er werden voorwaarden gesteld o.a. aan de toestand van de betrokkenen, de Avondmaalsviering, de plaatsen van de bedden en stoelen. Ook moest er rekening gehouden worden met emotionele herinneringen van sommige gemeenteleden. Maar ondanks al deze overwegingen besloot men toch tot het deelnemen van de patiënten aan de diensten en zoals we in het verslag van ds. Leerink hebben kunnen lezen, bleven er alleen maar goede herinneringen over.

TOCH NIET HELEMAAL EEN EIGEN HUIS

Ds. Van Es had het indertijd al onderkend: we hebben wel een prachtig onderkomen, maar het is toch niet helemaal van ons. En ook in de afwegingen van ds. Leerink merken we dat. Op diverse tijden werd de gemeente daaraan pijnlijk herinnerd. Het steeds groeiende Sophia Ziekenhuis had steeds meer ruimte nodig. Dit veroorzaakte verbouwingen en dan moest de kerkzaal het 't eerste ontgelden. Door een ingrijpende verbouwing van de afdeling D 3 werden de kerkdiensten in september 1986 voor enkele weken verplaatst naar de Denekampzaal. Dan volgt weer in 1993 een ingrijpende verbouwing: de predikantenkamer en zaal 2 verdwijnen. Ook dan worden de kerkdiensten gehouden in de Denekampzaal. Het wordt pijnlijk als in 1994 weer medegedeeld wordt dat de kerkzaal de eerste vier maanden van 1995 nodig is voor het plaatsen van couveuses in verband met een verbouwing van de afdeling neo-natologie. Dit haalt dan ook de Zwolse Courant met vette letters: "Couveuses naar de kerkzaal".

De kerkenraad is verontwaardigd, omdat dit betekent dat na zo'n korte tijd de kerkdiensten van de wijkgemeente opnieuw op een andere plaats gehouden moeten worden. Maar het ziekenhuis stelt: we zijn in de eerste plaats een ziekenhuis. Het geboden alternatief: "weer naar de Denekampzaal" was om praktische redenen niet aanvaardbaar. En daarbij was de relatie tussen hervormden en gereformeerden duidelijk veranderd. Dit deed de blikken weer richten op de Oosterkerk, die ruim 20 jaar geleden verlaten was. Maar in die twintig jaar was er wel het een en ander gebeurd. In het kader van het "Samen op weg"-proces waren er inmiddels vergeworderde plannen om tot een samengaan te komen van de hervormde wijkgemeente 5 met de gereformeerde Oosterkerksgemeente. Het zou een goede gelegenheid zijn om elkaar wat nader te leren kennen voor het definitieve samengaan, dat naar verwachting op 1 januari 1998 zal plaats vinden.

Predikanten van wijk 5	met diensten in:	vanaf:
L.A. Snijders 1952-1962	Philipskantine	1957
J. Schipper 1962-1970	Oosterkerk	1965
A. van Es 1971-1983	Sophiaziekenhuis	1972
A.J. Leerink 1983-1991	idem	
J. Woltinge 1991	Oosterkerk	1998

DE TWEE "BRUGGEN"

Door het ontbreken van een eigen wijkkerk met bijbehorende ruimten werd al spoedig de behoefte gevoeld aan een eigen wijkcentrum. In 1955 verscheen een "Bouwnummer Hervormd Zwolle" met als motto "elke wijk in ieder geval een eigen wijkcentrum d.i. een kerkzaal met nog enige zaaltjes en kamers". De bedoelde wijkcentra waren verschillend van afmetingen. Voor de Wipstrik was het doel: een kleiner wijkcentrum.

Hervormd Zwolle van 23 september 1955 vermeldt: "Wat in kleine kring al bekend was, mag nu openlijk worden doorgegeven: de Wipstrikgemeente heeft haar wijkcentrum. In de vergadering van kerkvoogden en notabelen werd besloten tot aankoop van het pand Wipstrikkerallee 2".

Wijkpredikant ds. Snijders: "Wat een voorrecht dat een deel van de verlangens vervuld is. Is het te stoutmoedig om te zeggen, dat het met ons kerkgebouw in de Wipstrik dan ook wel in orde zal komen?" (Achteraf moeten we zeggen: "ja"-red.)

De eerste "Brug" moeten we zien in een eigen tijdsbeeld: een opvallend en statig huis aan het begin van de Wipstrik, waaraan niemand zomaar voorbij kon gaan. Het paste in het beeld van de kerk, die toen nog een belangrijke plaats in de samenleving innam. En de tweede "Brug" onopvallend en wat verscholen tussen de bomen, bescheiden en afwachtend dienstbaar. De naam "De Brug" lag voor de hand. Het eerste huis lag aan de brug die toegang gaf tot de Wipstrikwijk, maar ze symboliseerde ook haar functie: een overbrugging van de verschillende mensen en delen van de wijk naar elkaar toe. We kunnen echter ook denken aan een schip: centrum van waaruit gestuurd wordt.

De eerste voorzitter van de beheerscommissie was de heer L.G. Bruggeman, die al een hele loopbaan in het kerkelijk leven (vooral in de C.J.M.V.) achter de rug had. Drie jaar lang was voor de totstandkoming van het gebouw geijverd totdat het op 11 oktober 1956 geopend kon worden.

Maar hoe blij men ook met het gebouw was; al spoedig bleek toch, dat het geen ideale behuizing was. Het was tenslotte en oud pand en het vroeg regelmatig grote onderhoudskosten. Bij later onderzoek bleek dat het gebouw oorspronkelijk in Blokzijl had gestaan en steen voor steen was afgebroken om weer in Zwolle opgebouwd te worden. Ook de hoge stoep was nu niet bepaald een uitnodiging voor oudere of invalide bezoekers. In 1974 kwamen er gedachten op om het pand grondig te restaureren, maar dit bleek financieel toch een brug te ver.

Voor nieuwbouw waarover men toen ging denken waren er twee obstakels te nemen: het geld en de plaats.

Het eerste was niet zo moeilijk: het pand zou bij verkoop f 375.000.- opbrengen en wat de plaats betreft trof men het dat juist in die jaren de Elout van Soeterwoudeschool werd gesloten. De school werd tot kantoor verbouwd, maar op de voormalige speelplaats zou een gebouwtje neergezet kunnen worden dat aan de eisen voldeed: een zaal voor 80 mensen, enkele vergaderruimten, en een keuken met garderobe. Behalve de opbrengst van het oude gebouw kon men ook nog rekenen op forse steun van de stichting "Hervormd Weeshuis" en tenslotte kwamen de leden en oud-leden van de wijkgemeente ook nog "over de brug" met een actie die f 62.000.- opbracht. Toen ging het verder in hoog tempo. Op 27 september 1980 werd de eerste steen gelegd door ds. Van Es en reeds op zaterdag 4 april 1981 kon de opening plaats vinden. De naam "De Brug" werd gehandhaafd.

bij de foto:

DE ENIGE HUWELIJSINZEGENING

Wat in een gewone kerk vaak voorkomt, was in de kerkzaal een unieke gebeurtenis. Jan en Ria Westerbeek besloten om hun huwelijk op 5 oktober 1984 te laten inzegenen in de hun vertrouwde omgeving. Voor henzelf was het een logische keuze, vertelden zij, toen wij hen daarnaar vroegen, "wij voelden en voelen ons thuis in de kerkzaal en vooral in die gemeente daar. Daarom wilden wij ook daar graag de inzegeningdienst houden. Er waren wel romantischer kerken geweest in Zwolle, maar die waren ons toch vreemd".

En zo werd er in de zaal een huwelijksdienst gehouden, die helaas geen navolging heeft gehad.

DE CANTORIJ

Het was ds. Van Es, die het initiatief nam voor een cantorij. Dit was toen een tamelijk nieuw verschijnsel in Zwolle. Van ouds kende men wel zangkoren, die een "uitvoering" in de kerkdienst gaven en vaak meer stoornis dan stichting veroorzaakten. Bovendien was het een merkwaardig verschijnsel dat de koorleden in de gewone zondagse dienst vaak ontbraken.

Een cantorij is een principieel andere zaak. Ze zingt niet voor eigen glorie, maar ze wil dienstbaar zijn aan de gemeente door de gemeentezang te ondersteunen.

Dit houdt in een gestadige oefening van goede kerkliederen, dus geen concertnummers, meestal eenstemmige zang en altijd in wisselzang met de gemeente. Ze vervult dan ook, zoals men het later erkende (in 1982) een liturgische functie. Dat vraagt heel wat enthousiasme en uithoudingsvermogen.

Na enige mondelinge en schriftelijke oproepen in kerkdiensten en Hervormd Zwolle meldde een aantal enthousiastelingen zich aan.

Door bemiddeling van Jan van Laar, die cantor was bij de Scheppingskerk, werd contact gelegd met de heer Bink, die zich voorlopig wel voor een halfjaar aan de cantorij wilde verbinden. Om alle vragen rondom deze materie te bespreken vond een bijeenkomst plaats op 23 oktober 1973.

Op deze datum ging de cantorij officieel van start. Begonnen werd met zeventien dames en zes heren. De eerste opzet was het vertrouwd raken met het "Liedboek voor de Kerken" en dan steeds het "lied van de week". De eerste medewerking gaf de cantorij op zondag 2 december 1975. Gaandeweg werd ook overgegaan naar meerstemmige muziekstukken. In studie werden ook genomen een aantal liturgische gezangen. Hoewel de cantorij in principe eenmaal per maand haar medewerking verleende waren de zangers als zij op de andere zondagen tussen de gemeenteleden zaten ook tot steun voor de andere kerkgangers.

De eerste cantor was dus de heer H. Bink, muzikleraar aan de pedagogische academie. Door ziekte gedwongen moest de heer Bink in mei 1982 afscheid nemen. De leiding kwam toen tijdelijk in handen van de heer Rubingh. Dan wordt in september 1982 de heer Wouter van Rijn benoemd, die tot op heden nog de stimulerende en kundige cantor is van een enthousiaste groep mensen.

HERINNERINGEN.....augustus 1971 - maart 1983

Het is 1971 en we wonen in Den Haag Bezuidenhout. Met ds. L.A. Snijders, vroeger predikant in Zwolle Wipstrik en toen onze buurman in Mariahoeve rijden m'n man en ik mee in zijn auto op weg naar een receptie in Benoordenhout. Hij draait zich half om naar ons en zegt: "Er is een vacature in Zwolle Wipstrik, iets voor jou Adrie?" Dat was het begin van: een hoorcommissie, een uitgebracht en aangenomen beroep, de verhuizing naar Brederostraat 30 en de intrede in de prachtige St. Michaëlskerk.

En dan is Adriaan van Es predikant in een wijkgemeente zonder kerk, tot dan gast in de Oosterkerk, wachtend op de voltooiing van de kerkzaal in het Sophia Ziekenhuis. Wat waren we blij toen in augustus 1972 dat eigen dak boven ons hoofd klaar was! Vaarwel hoge kansel waarop m'n man zich toch niet helemaal thuis voelde!

Een doopdienst op 12 juli 1981

In de kerkzaal zijn gemeente en predikant dicht bij elkaar en op het podium kun je van achter de avondmaalstafel lopen naar de kansel. Nu is er 's zondagsmorgens het "samen opgaan" (de vele trappen of de lift), het uitdoen van je jas in de garderobe, waar je elkaar begroet en dan al pratend de lange gang door naar de kerkzaal waar je naast elkaar zit, zonder jas, zoals je thuis of met vrienden samen bent.

Veel herinneringen komen naar boven, het zijn de mijne en ik kan ze niet toetsen aan die van mijn man, hij stierf tot mijn groot verdriet in december 1995. Na zijn sterven kreeg ik van de wijkkerkenraad de grote Paaskaars van dat jaar. Bij elke gedenkdag brandt ze een tijdje, teken van verbondenheid met de kerkzaal en alles wat daarin en vandaar gebeurde.

Het waren jaren van toegewijd werken met blijdschap en visie, samen met een kerkenraad die als een hecht team meedacht en meewerkte en die het werk van de predikant ook buiten de wijkgemeente belangrijk vond. Als redactielid van Hervormd Nederland (oecumenisch opinieweekblad) kon mijn man de vergaderingen in Den Haag blijven bezoeken, als kerkelijk journalist blijven schrijven, de zittingen van de synode verslaan en in 1975 de Assemblee van de Wereldraad van Kerken in Nairobi meemaken, drie weken lang! (Er bestond toen nog geen wekelijkse vrije dag of studieverlof.)

Herinneringen...ik denk aan de inspirerende tijd van "wij hebben een droom", uitmondend in het instellen van werkgroepen, tot op vandaag nog springlevend, aan de bezinningsacties, waar het gesprek over een thema in werkgroepen en catechese en in de zondagse viering elkaar raakten en bevruchtten. We bezonnen ons over kernwapens, de IKV-kern werd geboren, waar mensen uit heel Zwolle en uit andere kerken zich bij aansloten.

De kinderen kregen veel aandacht in de kindernevendiensten; de cantonij werd opgericht en er kwam tot onze vreugde een mooi klein pijporgel. Ook het besluit om patiënten uit het ziekenhuis deel te laten nemen aan onze zondagse vieringen werd wederzijds als verrijkend ervaren: bedden en rolstoelen werden een vertrouwd beeld!

Heeft de kerkzaal dan geen minpunten? Ja, en ik noem er twee: 's zomers is het er vaak warm en benauwd! Er zijn mensen die in het Sophia Ziekenhuis zulke intense ervaringen hebben gehad met ziekte en dood dat ze de gang naar de kerkzaal niet kunnen opbrengen, alleen de "geur" is al te veel.

Herinneringen.....in die periode groeit ook het contact met de Gereformeerde en R.K. kerken in onze wijk. De kerken- en parochieraden vergaderen periodiek gezamenlijk, de diensten van de drie kerken in de "week van gebed voor de eenheid van de Christenen" zijn hoopvolle vieringen van schrift en tafel. Op initiatief van het driemanschap Van Es, Kappers en Koerhuis wordt het Pastoresconvent opgericht; in huiskamerbijeenkomsten en leerhuizen bevragen we elkaar en de pastores schrijven in elkaars wijkbladen. Met de gereformeerden is kanselruil en van de gezamenlijke diensten is de viering in de kerkzaal van het Heilig Avondmaal in de Stille Week op Witte Donderdag een waardevolle traditie geworden. In de afscheidsdienst van Adrie in de Grote Kerk (1983) was het hoogtepunt de viering van het Heilig Avondmaal waar brood en wijn werden uitgedeeld door de pastores van de drie kerken. Ik wil besluiten met een citaat uit het levensbericht van mijn man, door hem uitgesproken op een Probusbijeenkomst in 1993:

De onverwachte uitnodiging om van Den Haag naar Zwolle te komen kwam als een verrassing en uitdaging en een ervaring, dat als je na je 50e nog een kans krijgt ergens opnieuw te beginnen, je dit diep motiveert. En we hebben in de Wipstrik gezegende jaren gehad met een levende gemeente waarin veel mogelijk was, ook met zeer vergaande contacten met andere kerken. Persoonlijk raakte ik diep betrokken bij het opzetten van een nieuw oecumenisch contactorgaan, het Podium van Kerken, dat zich duidelijk een plaats in Zwolle heeft verworven.

Als gasten verlieten wij in 1972 de Oosterkerk, in 1998 komen we terug, maar nu als partners! Met de vaste wil samen op te trekken als leerlingen van Jezus, Gods volk onderweg.

Heika van Es-Mein

IN GESPREK MET EEN ECHTE WIPSTRIKKER *een nostalgische terugblik*

Bert Stegeman is met zijn 76 jaar zeker niet het oudste lid van de wijkgemeente, maar overtreft zeker velen met zijn 76-jarig verblijf in deze wijk, waarvan 72 jaar in hetzelfde huis, waar hij nog woont: Wipstrikkerallee 38. En hij is al deze tijd ook betrokken geweest bij de hervormde gemeente, zoals die zich daar manifesteerde. Hierin groeide hij op gesteund door beide ouders die steunpilaren waren van de kerk. En later ook gestimuleerd door zijn schoonvader "meester" Boer, die vooral in Dieze zijn sporen ook op het kerkelijk jeugdwerk zette. Meer dan 70 jaren kerkelijk leven zijn aan zijn deur voorbij gegaan.

Wij spraken er met hem over in het Sophia Ziekenhuis en later in Zandhove, waar hij geruime tijd is opgenomen, zwak van lichaam, maar scherp van geest. Het 25-jarig verblijf van de gemeente in de kerkzaal is voor hem slechts een fase geweest in een veel langere periode. Want bij zijn geboorte kende men nog geen wijkgemeente: er was slechts één hervormde gemeente met één kerkenraad. Voor de kerkgang kon je kiezen tussen de Grote, de Broeren- en de Bethlehemse kerk en later nog de Jeruzalemkerk. O zeker, je hoorde wel ergens bij, maar dat was bij een dominee. En die dominee was of erg orthodox, of mild rechtzinnig. Hij kon ook zo'n beetje het midden houden tussen die groepen en de "moderneren", zoals de vrijzinnigen toen genoemd werden. Daar lag de binding en het kerkelijk beleid werd vaak zondags bij de koffie door de kerkenraadsleden besproken en bepaald, zodat in de kerkenraad alleen maar formele besluiten genomen hoefden te worden, waarbij men nauwkeurig evenwicht poogde te houden met de belangen van de andere groepen.

De wijk

Na de oorlog was er een aanloopje naar de huidige situatie: Zwolle werd verdeeld in drie grote wijken, waarvan de Wipstrikwijk met het toen nog grotendeels landelijke Dieze, Diezerpoort genaamd, er één was. En elke wijk had twee predikanten, die elk een verschillende "kleur" vertegenwoordigden. Je kon kiezen, maar je behoorde toch tot een wijk. En na de invoering van de nieuwe kerkorde kwamen in 1952 de echte wijkgemeenten met eigen kerkenraden.

Strak werd er vastgehouden aan de wijkgedachte: er was één predikant en één wijk en daar hoorde je bij. Daar moest je zijn met vreugde, verdriet en de wekelijks kerkgang.

Maar het leven is sterker dan de leer. Want behalve de godsdienstige nuances had de wijk te maken met sociale verschillen. En die waren er in de Wipstrik toen ook al volop. Het was een lastige wijk.

De hoofdweg zelf werd bewoond door stedelingen die langzamerhand wat hoger op de maatschappelijke ladder waren gekomen. (De vader van Bert was procuratiehouder bij Reinders oliefabrieken.) De huizen aan de ene kant achter de Wipstrikkerallee bestonden uit kleine eigen woningen van opkrabbende burgers en voor een deel uit goedkopere huurwoningen.

De overkant, de groeiende dichters- en schrijversbuurt, werd weer bevolkt door wat men toen noemde de nieuwe middenstand. En vergeten we niet dat tot ver in de vijftiger jaren daar ook nog vele tuinders en kleine boeren hun bedrijfje hadden!

Zet dat maar eens samen in één wijkgemeente! En Bert geeft het grif toe: de kerk werd gedomineerd door de gezeten burgerij. Het was kerkelijk wel een levendige wijk, maar uit sociaal oogpunt nogal eenzijdig samengesteld.

Een centrum

Wat de wijk ook parten speelde was het ontbreken van een duidelijk centrum. Er moest gekerkt worden in de stad, later in de Philipskantine en de Oosterkerk en dan tenslotte in het nieuwe Sophia Ziekenhuis, nu ook niet bepaald centraal in deze wijk gelegen.

In een vroeger stadium kende je nog het gebouwtje "De Nieuwe Ster" van de Stadsevangalisatie in de Berkumstraat, waar een stukje evangelisatiewerk werd verricht. Met de befaamde ds. Van Noppen als grote stimulator. Hier kwamen mensen, die verder nooit in de kerk kwamen, naar een wekelijkse Bijbellesing. En het jeugdwerk van de CJMV trok daar talloze jongeren. Maar de echte Wipstrikker zag je daar meestal niet. Pas in een later stadium, wellicht te laat kwamen "De Brug" I en II. (Zie het aparte stukje hierover - red.) Voor de zondagse kerkgang bleef je toch op de kerkzaal van het Sophia Ziekenhuis aangewezen, een zaal die vele mogelijkheden bood, maar toch geen uitnodigend entree had, laat staan dat dit een middelpunt in de wijk kon vormen.

Vergrijzing en grensverlegging en ontkerkelijking

Bert voelt zich de laatste jaren niet meer zo thuis in zijn wijk hoewel hij als goed hervormd lidmaat niet gauw naar een andere wijk zal lopen, ofschoon de wijkperforatie hiertoe nu wel mogelijkheden biedt. Hij weet veel te goed dat bepaalde zaken nu eenmaal niet te keren zijn. De "oude Wipstrikkers" zijn vergrijsd of verdwenen, terwijl hun plaatsen gedeeltelijk worden ingenomen door mensen van buiten de wijk of uit nieuwe delen daarvan die om organisatorische redenen bij wijk 5 zijn aangeplakt. En niet te vergeten de mindere kerkelijke belangstelling speelt ook een grote rol. Bert weet het allemaal best..

Hij herkent en erkent ook de theologische verschuivingen, die het klimaat anders maken dan in zijn jongere jaren en waar je niet altijd in kunt meekomen.

Naar de Oosterkerk?

Maar of het nu de oplossing is om maar in te schuiven bij de Oosterkerk? Hij heeft er zo z'n twijfels over. Zeker, er is daar heel wat veranderd en hervormden worden daar niet meer als halfslachtige kerkleden gezien. Eerder rijzen nu bij ons de twijfels of de gereformeerden wel de juiste visie op de Bijbelse boodschap hebben. Maar als echte Zwollenaar ruikt hij daar toch een andere "nestgeur" en de gereformeerden begrijpen die merkwaardige hervormden toch vaak niet helemaal met hun vele randleden die ze toch willen vasthouden. En de regelmatige aankondigingen in het wijkbericht van "nog zoveel weken en dan.." worden door hem aangevuld: "dan is het voorbij met de Wipstrikwijk".

Toch wil Bert niet somber eindigen. Hij is een optimist, ook wat zijn eigen gezondheidstoestand betreft. De kerk is altijd in beweging geweest en hoewel hij wars is van vrome zinswendingen weet hij in zijn hart best, dat de Heer der Kerk het eerste en het laatste woord heeft.

In gesprek met Wil van der Maden

HERINNERINGEN AAN DE KERKZAAL

Als er iemand is, die toch ook met gemengde gevoelens de dag tegemoet ziet waarop wijk 5 haar laatste diensten in de kerkzaal zal houden, dan is het wel Wil van der Maden, die als scriba nauw bij alle onderhandelingen en besprekingen betrokken is geweest. Natuurlijk: er is het goede gevoel dat men nu met de Oosterkerkgemeente kan samengaan en honderd jaar gescheidenheid wordt opgeheven. "Maar (voor ons) 20 jaar kerkzaal vlak je toch ook niet uit", zegt ze. "Wij vonden destijds het aanvangsuur (half tien) erg vroeg, gewend als wij waren aan 10.45 u. in de Andreaskerk¹. Dat wende echter spoedig en in de kerkzaal voelden we ons direct thuis. Voor ons als gezin zijn de kerkdiensten en de manier waarop wijkgemeente 5 gestalte gaf en geeft aan gemeente-zijn van wezenlijke betekenis geweest. Ieder van ons heeft daar op zijn of haar eigen wijze een steentje aan bijgedragen".

We spreken met haar over de gevoelens die moeilijk te omschrijven zijn, maar voor haar heeft de kerkzaal toch iets intims. Er zijn natuurlijk beperkingen, daar is het een ziekenhuis voor, maar die beperkingen vergroten toch ook weer het gemeenschapsgevoel.

"Buitenstaanders hebben er geen benul van hoeveel werk er door vrijwilligers verzet moe(s)t worden om van een min of meer kale ruimte een echte kerkzaal te maken. De activiteiten van door de week hadden niets met het zondagse gebruik te maken en de mensen van de ontvangstcommissie en de diakenen moe(s)ten elke week heel wat werk verzetten. Ik zelf vond het heel frappant als ik soms in de week in of bij de kerkzaal moest zijn, hoe groot het verschil dan was met de "aangeklede ruimte van de zondag".

Gevraagd naar haar herinneringen aan de diensten komen veel indrukwekkende momenten boven. Daar zijn b.v. de Avondmaalsvieringen op Witte Donderdag. Die diensten stonden al heel gauw onder verantwoordelijkheid van het ziekenhuispastoraat, de gereformeerde Oosterkerk en onze hervormde wijkgemeente 5. Dat was in die tijd heel bijzonder.

Weinigen hadden weet van de spanningen die deze diensten zeker in de eerste jaren gaven aan de diakenen. De aanwezigheid van de patiënten en het gebruik van de kleine bekertjes was allemaal nieuw. Na afloop van de dienst werden de patiënten die dat wensten op de kamers bezocht door predikant en diakenen met brood en wijn. Om praktische redenen gebeurde dit later niet meer. Ook de zorg van de directrice zr. Van de Poll was hartverwarmend. Na afloop van de dienst was er koffie voor alle dienstdoende ambtsdragers.

¹ Het gezin Van der Maden was toen betrokken bij wijk 4 (red.)

Maar er waren ook andere ervaringen, herinnert zij zich. Uitgerekend op die avond hield de personeelsvereniging een "Paasbingo", zodat het kon gebeuren dat op een stil moment vanuit het naastliggende personeelsrestaurant heel hard "BINGO!" klonk. Dat was de keerzijde van de medaille.

Een doopdienst door de huidige predikant

Maar Wil voegt er meteen aan toe, dat dat restaurant tegelijk ook andere mogelijkheden biedt. Zo kon er eenmaal per maand of bij bijzondere gelegenheden, zoals doop, belijdenis e.d. koffie gedronken worden. Dat waren goede momenten en er gebeurden daar ook fijne dingen. B.v. bij een jubileum van de Cantorij werden op zondag Jubilate koekjes gepresenteerd die

door bakker Nijmeijer met een vioolsleutel waren versierd. Ook werd er samen gezongen.

Terug naar de kerkzaal die mogelijkheden gaf om mee te werken aan het versterken van een gemeenschapsgevoel. We noemen dan in het bijzonder de Avondmaalsvieringen: een grote kring waarin de in de dienst aanwezige patiënten ook worden opgenomen. Het is voor hen toch een bijzondere ervaring om een gewone wijkdienst mee te kunnen maken in het ziekenhuis, even geen patiënt zijn maar gewoon kerkganger.

Ook het podium biedt mogelijkheden voor de kinderen van de kindernevendienst om iets op te voeren.

En dan de vele vrolijke en blijde momenten die Wil zich herinnert: de kinderen om het doopvont, het aanbieden van bloemen aan de doopouders. Maar ook de belijdenisdiensten en b.v. de keren dat er met applaus gemeenteleden in het zonnetje werden gezet als dank voor het werk dat verzet was, de spontane reacties van kinderen als ze terug komen van de oppasdienst tijdens het zingen van het laatste lied en ze hun ouders weer zien.

Ook de hal en het restaurant bieden mogelijkheden voor het opzetten van een boekentafel, die later meer geworden is tot een tafel met producten uit de Derde Wereld om zo de aandacht te vestigen op "Fair Trade". "Niet alleen voor mij, maar voor heel veel mensen liggen er in de kerkzaal vele goede herinneringen", denkt ze hardop.

Volgens Wil kan de wijkgemeente met grote dankbaarheid op goede jaren terugzien in het ziekenhuis. "En met die goede herinneringen kijken we vooruit in het vertrouwen, dat God met ons mee wil gaan en ons wil leiden als wij samen de weg verder gaan met de broeders en zusters van de Oosterkerkgemeente", besluit ze.

VERANDERINGEN IN DE GEREFORMEERDE WERELD

Voor een goed begrip waarom een samengaan met de Gereformeerde Kerk in 1965 nog niet tot de mogelijkheden behoorde en nu wel binnen het gezichtsveld komt, moeten we even terug in de geschiedenis. De Gereformeerde kerk ontstaat in 1895 na een breuk met de hervormde gemeente en heeft in de jaren 1920-1940 een enorme bloeitijd meegemaakt. De 5000 leden die de kerk toen telde waren volop actief. De kerken puilden uit, de verenigingen bloeiden, de catechisaties zaten overvol en op elk terrein van het christelijk maatschappelijk leven konden zij hun invloed doen gelden. Er was een eenheid in prediking en levensstijl en er heerste discipline. Op de hervormden werd wat meewarig neergekeken en men wilde alleen met die hervormden iets ondernemen als deze, naar hun maatstaf, zuiver in de leer waren. Deze mensen konden zich naar hun mening beter voegen bij hun kerk, die de meest zuivere was.

De oorlogstijd van 1940-1945 bracht hier een radicale verandering in. Terwijl de hervormde gemeente in die donkere jaren plannen maakte om na de oorlog een nieuw begin te maken, meer naar eenheid te zoeken en iets te betekenen in de wereld, brak in het gereformeerde huis een daverende ruzie uit. We kunnen hier niet uitweiden over de aard hiervan. Het gevolg was wel, dat in 1945, enkele weken na de vrede, de gereformeerde kerk in Zwolle zich splitste en het deel dat wegliep zich later ook weer splitste. De gereformeerde wereld lag in stukken. De oorspronkelijke Gereformeerde Kerk, in de wandeling de synodale kerk genoemd bleef in het bezit van de Oosterkerk. (Later werd daarbij de Andreaskerk gebouwd, die vervolgens is afgebroken om plaats te maken voor de Hoeksteen.) De breuk van 1945 werd in fasen verwerkt: eerst de ontredde, dan een vergeefse poging om de breuk weer te helen en vervolgens werd met kracht gewerkt aan een nieuwe herleving.

In tegenstelling tot hun weggelopen broeders en zusters die weer probeerden aan te knopen bij de voor-oorlogse draad, ontwikkelde zich in de gereformeerde kerk een geheel andere stijl en werkwijze en werden de deuren rigoureus opengezet voor totaal nieuwe ontwikkelingen.

Hier werd in de hervormde kerk, waar alles vaak langzamer gaat, met verbazing naar gekeken. En in die fase begonnen zich mogelijkheden voor te doen waarbij beide kerken weer "on speaking terms" kwamen en als gelijkwaardige partners elkaar wilden ontmoeten, al waren de rollen nu wel iets omgekeerd en werd vaak van hervormde zijde de gereformeerde kerk met enig wantrouwen bekeken. We zijn inmiddels in de negentiger jaren gekomen, dertig jaar nadat er op landelijk niveau de eerste voorzichtige toenaderingspogingen waren geweest.

Voor wijk 5 van de hervormde gemeente betekende de soms moeilijke situatie in het Sophia Ziekenhuis een stimulans om het proces van toenadering te versnellen.

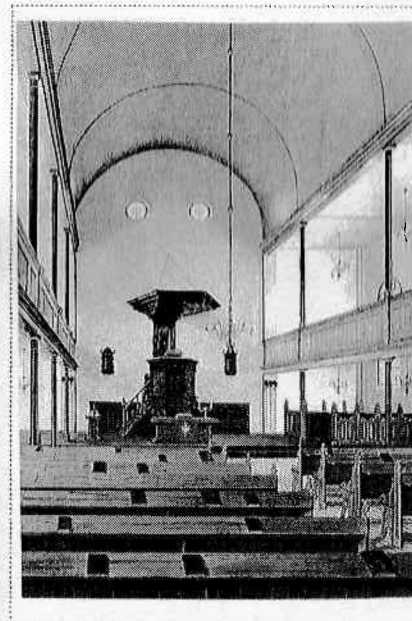
En de oecumenische gedachte in wijk 5

Daarbij is het goed te bedenken dat hele delen van de hervormde kerk, en ook wijkgemeente 5 een betrokkenheid hebben gevoeld bij het proces van oecumene. Dat proces was óók aan het einde van de vorige eeuw begonnen, en resulteerde in de oprichting van de Wereldraad van Kerken. In wijk 5 is altijd een open oor geweest voor ontwikkelingen op dat oecumenisch terrein. Diverse voorgangers, kerkenraden en gemeenteleden hebben geprobeerd vorm te geven aan de oecumenische gedachte. Dat blijkt uit samenwerking met katholieken in dit deel van de stad, ontstaan voor diverse geloofsbelevingen, maar vooral blijkt het ook uit het ijveren voor Samen op Weg ter plaatse. Dat voorgangers goed met elkaar konden opschieten, was dan mooi meegenomen, maar nog niet eens beslissend.

In de negentiger jaren is het proces van Samen op Weg grondiger geworden, in die zin dat het ook op organisatorisch gebied uitgediept werd, en wortel heeft kunnen schieten. Commissies begonnen overleg met elkaar te hebben, op diakonaal terrein kwam er samenwerking, in het pastoraat begonnen we elkaar te zien (er werden gezamenlijke groothuisbezoekavonden belegd), er kwamen gezamenlijke vieringen rondom Pasen, de kerkenraden gingen meer samenwerken. Wat niet meer apart hóefde te gebeuren, zou gezamenlijk gedaan worden, zo werd er afgesproken.

Dit alles móest wel leiden tot de wens om eens helemaal gezamenlijk als één gemeente te gaan optreden. Zover is het natuurlijk nu nòg niet, maar het komt dichterbij. Op 23 juni j.l. was er een gezamenlijke kerkenraadsvergadering. Over die vergadering hebben wij een klein berichtje rondgestuurd, waarin o.a. dit staat:

"Op 23 juni j.l. hebben twee wijkkerkenraden uit Zwolle besloten Samen op Weg te gaan. Het betreft hier kerkenraden van twee wijkgemeenten in Zwolle-Oost: de gereformeerde Oosterkerkgemeente en de hervormde wijkgemeente 5. Het bijzondere van deze samenwerking is dat het hier gaat om twee oudere wijken, waar mensen al bij hun "eigen" kerk horen zolang ze hier wonen.

De vernieuwde Oosterkerk waar heden en verleden met elkaar verbonden zijn.

Samengaan is dan veel ingrijpender. Aan het nu genomen besluit tot samenwerking is een jarenlange periode van besprekingen en naar elkaar toe groeien vooraf gegaan. Ook hebben de beide wijkgemeenten regelmatig gezamenlijke activiteiten gehouden, waaronder ook kerkdiensten. De gemeenteleden zijn voortdurend op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen; zij stimuleerden ook zelf het proces van samenwerking.

Op 1 januari 1998 zal naar verwachting de samenwerking verder vorm krijgen. Vanaf die datum zullen alle kerkdiensten gezamenlijk gehouden gaan worden, in de Oosterkerk. De nieuw gevormde gemeente heet Oosterkerk Samen op Weg-gemeente."

Het feest ter gelegenheid van 25 jaar "kerken in de Kerkzaal" dient er

daarom ook toe, niet om nog gauw een feestje te kunnen vieren, wèl om samen goed helder te krijgen waar wij staan, wat belangrijk voor ons is, en waar de nieuwe kerk van 1 januari 1998 haar energie aan mag geven.

J. Woltinge

Hebt u nog belangstelling voor meer wetenswaardigheden uit de Zwolse kerkgeschiedenis?
Nog verkrijgbaar bij de verkoopstand in de Grote Kerk tijdens de openingsuren:

J. Erdsieck en W. Faber:

EEN AANZIENLIJKE GEMEENTE MET EEN EERLIJKE VERDRAAGZAAMIHEID

Een verkenning in de Zwolse Hervormde Gemeente gedurende de jaren 1830-1940. Het verhaal van een gemeente, waar mede door de maatschappelijke ontwikkelingen een vinnige strijd tussen links en rechts werd gevoerd totdat in april 1940 de orthodoxe stroming de meerderheid kreeg, zonder dat dit de deelname van de andere stromingen uitsloot. In deze ontwikkeling hebben verscheidene predikanten een rol gespeeld o.a. G.H. van Senden, J. Vermeer, A. de Haan, F.J. Krop, A. de Jonge, G. Horreüs de Haas en C.D. van Noppen.

140 blz., gebrocheerd, gedrukt met vele illustraties. Prijs f. 15.-- ISBN 90-9002755-6

J. Erdsieck

HONDERD JAAR ZWOLLE

DE ZWOLLENAREN EN HUN GELOOF. Deel III in de serie "Als de Dag van Gisteren". Wie veel illustratiemateriaal zoekt van deze periode kan hier terecht. De inhoud omvat een populaire beschrijving van het geloofsleven van 1890 tot heden. Prijs f. 6.75, 21 blz. Uittg. Waanders, Zwolle. ISBN 90 400 0116 2. Veel illustraties

bij het kerkelijk bureau:

J. Erdsieck

GELIJK EEN LELIE ONDER DE DOORNEN

Schets van het ontstaan en de ontwikkeling van de Gereformeerde Kerk in Zwolle in de jaren 1869-1945.

Het verhaal begint in 1869 als de eenheid onder de afgescheidenen van 1814 weer hersteld is. Na een wat moeizaam begin en vele onderhandelingen met de dolceantiekkerk van 1887, ontstaat dan de Gereformeerde Kerk, die tot 1940 een grote groei en bloei vertoont. Gedesillusioneerd kijkt men in 1945 tegen een gescheurde kerk aan.

62 blz., A5 formaat in offsetdruk. Geill. Prijs f. 5.--, ISBN 90-800436-2-1.

bij de boekhandel:

OVER ZIEL EN ZALIGHEID

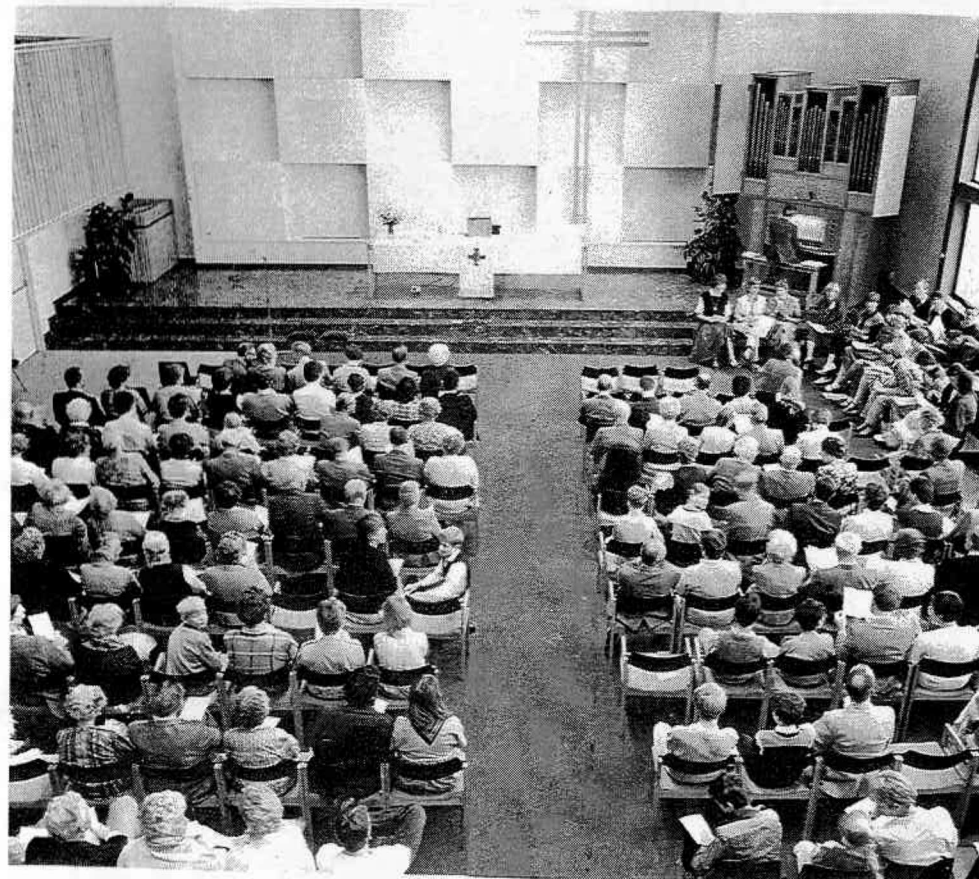
Geloofsbeleving in Overijssel van de vroegste tijden tot heden door zes auteurs. Aan de orde komen het protestantisme, de rooms katholieken, de islam, de joden en de vele geloofsgemeenschappen van na de oorlog. 121 blz. uitgave Waanders, Zwolle (Overijssels jaarboek 1993). Rijk geïllustreerd. f. 39.50 -ISBN 90-6630-388-3 geb.

De foto's in dit boekje zijn uit particuliere verzamelingen.
Op blz. 27 is een aquarel opgenomen van Johan Grabijn, Zwolle 1991

VIJF EN TWINTIG JAAR KERKZAAL

VEERTIG JAAR ONDERWEG

een wijkgemeente onderweg - wijk 5 van de hervormde gemeente Zwolle

onder redactie van Bob Erdsieck en Wil van der Maden